שיעור 1: הכסף שגדל – ריבית וריבית דריבית

נושא: בנק, ריבית וכסף דיגיטלי · **מיומנות מרכזית:** קריאת גרף והשוואה · **כלי עבודה מרכזי:** סימולטור ריבית עם גרף · 45 דקות

עיגון: משרד החינוך – "חיסכון, הלוואות והשקעות" ו"קנייה בטוחה באינטרנט – חומר עזר למורה"; אקדמיה ברשת – "חכמים קונים בטוח" (כיתות ד׳–ו׳); מתמטיקה ו׳ – אחוזים.

מטרות

- התלמידים יסבירו מה הבנק עושה (שומר כסף, נותן הלוואות) ומה זו ריבית.
- התלמידים יחשבו ריבית פשוטה לשנה אחת.
- התלמידים ישוו בגרף בין ריבית פשוטה לריבית דריבית לאורך שנים.

חומרים: מחשבון, סימולטור הריבית, טבלה בדף העבודה.

מהלך

זמן	שלב	מה עושים
7 דק׳	**פתיחה**	סרטון "מה זה בנק, הלוואה וריבית?" (הילימוד). שאלה: למה הבנק משלם לי ריבית על חיסכון, ולמה אני משלם ריבית על הלוואה?
10 דק׳	**המשגה**	ריבית = "דמי שימוש" בכסף, באחוזים לשנה. 1,000 ₪ בריבית 3% = 30 ₪ בשנה. ריבית בנק ישראל היא 3.25% (החלטה מ־21.10.2026; ההחלטה הבאה ב־23.11.2026). הריבית שבנק נותן על חיסכון של ילד בדרך כלל נמוכה ממנה.
15 דק׳	**התנסות**	בסימולטור: מפקידים 1,000 ₪ ומשנים ריבית ושנים. רושמים בטבלה את היתרה אחרי 1, 5, 10 ו־20 שנה בריבית פשוטה ובריבית דריבית.
8 דק׳	**יישום**	קוראים את הגרף: מתי הפער בין הקווים מתחיל לגדול? מנסחים כלל במילים שלכם.
5 דק׳	**סיכום**	רפלקציה: מה כדאי להתחיל לעשות כבר עכשיו? ומה זה אומר על הלוואות?

התאמה: תמיכה: ריבית 10% ומספרים עגולים. העשרה: לחשב בעצמכם 3 שנים של ריבית דריבית ולבדוק בסימולטור.

מדד הצלחה: התלמיד מחשב ריבית לשנה אחת ומסביר את ההבדל בין הקווים בגרף.

🎯 **העיקרון הפדגוגי בשיעור:** אחריות אישית – כל תלמיד בודק בסימולטור מה קורה לחיסכון שלו לאורך שנים ומנסח כלל אישי לקנייה בטוחה ברשת. חקר רב תחומי – מתמטיקה (אחוזים וגרפים), אוריינות דיגיטלית, תכנות ב־Scratch ובנייה בחדר ה־STEM. מעורבות חברתית וסביבתית – אמנת קנייה בטוחה של הכיתה, שנשלחת גם להורים.

שיעור 2: כסף דיגיטלי – קונים ברשת בבטחה

נושא: בנק, ריבית וכסף דיגיטלי · **מיומנות מרכזית:** זיהוי סיכונים · **כלי עבודה מרכזי:** "בטוח או חשוד?" – כרטיסי מצבים · 45 דקות

עיגון: משרד החינוך – "חיסכון, הלוואות והשקעות" ו"קנייה בטוחה באינטרנט – חומר עזר למורה"; אקדמיה ברשת – "חכמים קונים בטוח" (כיתות ד׳–ו׳); מתמטיקה ו׳ – אחוזים.

מטרות

- התלמידים יכירו אמצעי תשלום: מזומן, כרטיס, העברה ואפליקציה.
- התלמידים יזהו סימנים של הודעה חשודה (פישינג) וקנייה לא בטוחה.
- התלמידים ינסחו כללים לקנייה בטוחה ברשת – תמיד עם מבוגר.

חומרים: כרטיסי מצבים, דף כללים, אפשר להיעזר ב"קנייה בטוחה באינטרנט" ממרחב הפדגוגי.

מהלך

זמן	שלב	מה עושים
5 דק׳	**פתיחה**	שאלה: איך משלמים בלי לגעת בכסף? רושמים על הלוח את כל אמצעי התשלום שהתלמידים מכירים.
12 דק׳	**התנסות**	משחק "בטוח או חשוד?" במסך: קוראים מצב, מחליטים ומנמקים.
10 דק׳	**המשגה**	סימנים לחשוד: לחץ ("רק עוד 5 דקות!"), בקשה לקוד או לסיסמה, קישור משונה, מחיר זול מדי, אתר בלי פרטי קשר. כלל הזהב: קוד שנשלח אליי לא מוסרים לאף אחד.
13 דק׳	**יישום**	בקבוצות כותבים "אמנת קנייה בטוחה" של הכיתה (5 כללים) לתלייה בכיתה ולשליחה להורים.
5 דק׳	**סיכום**	רפלקציה: איזה סימן חשוד לא הכרתי?

התאמה: תמיכה: 4 מצבים בלבד. העשרה: להשוות עמלות ודמי משלוח בשתי חנויות מקוונות.

מדד הצלחה: התלמיד מזהה נכון 5 מתוך 6 מצבים ומנמק.

🎯 **העיקרון הפדגוגי בשיעור:** אחריות אישית – כל תלמיד בודק בסימולטור מה קורה לחיסכון שלו לאורך שנים ומנסח כלל אישי לקנייה בטוחה ברשת. חקר רב תחומי – מתמטיקה (אחוזים וגרפים), אוריינות דיגיטלית, תכנות ב־Scratch ובנייה בחדר ה־STEM. מעורבות חברתית וסביבתית – אמנת קנייה בטוחה של הכיתה, שנשלחת גם להורים.

תשובות למורה – כיתה ו׳

דף העבודה

1. פשוטה: 1,050 / 1,100 / 1,150 ₪. דריבית: 1,050 / 1,102.50 / 1,157.63 ₪ (בעיגול).
2. אחרי 19 שנה (ההפרש כ־219 ₪; אחרי 18 שנה כ־193 ₪).
3. חשוד, בטוח, חשוד, חשוד, בטוח.

משימות פתוחות ורפלקציה – אין תשובה אחת.

השאלון באתר

1. 1,000 ₪ בריבית של 3% לשנה. כמה ריבית אחרי שנה? – **30 ₪**
2. מה ההבדל בריבית דריבית? – **מקבלים ריבית גם על הריבית**
3. קיבלתי הודעה: "זכית! שלח את הקוד שקיבלת". מה עושים? – **לא שולחים ומספרים למבוגר**
4. מה עושה בנק? – **שומר כסף ונותן הלוואות**
5. מה מהבאים הוא סימן לאתר חשוד? – **מחיר זול מאוד ולחץ "רק היום"**

🛠️ STEM

"קופה חכמה" שסופרת: בונים מלגו או מקרטון קופה עם מסלול שמפריד מטבעות לפי גודל, ומתכנתים ב־Scratch מונה חיסכון: כל לחיצה מוסיפה את ערך המטבע ומציגה כמה חסר עד המטרה.

בטיחות: מכונת החיתוך והמדפסת – רק בהשגחת מבוגר.

🎬 סרטון

הילימוד – כלכלה לילדים, פרק 5: מה זה בנק, הלוואה וריבית? – HiliMood – הילימוד (YouTube): https://www.youtube.com/watch?v=ADKMARYFy_E

מקורות

- חינוך פיננסי יסודי – מרחב פדגוגי, משרד החינוך: https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/financial-education/junior-high/enrichment/financial-education-elementary/
- הודעת בנק ישראל: הריבית נותרה 3.25% (21.10.2026): https://www.boi.org.il/publications/pressreleases/21-10-26b/
- סרטוני "רגע של חינוך פיננסי", בנק ישראל: https://www.boi.org.il/publications/video/a-moment-of-financial-education/
- רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (משרד האוצר): https://www.gov.il/he/departments/capital_market_authority